

Vervolgonderzoek Vleermuizen en Steenuil Dorpshart Knegsel

Datum: 26 Augustus 2011

Project: 115.142

Opdrachtgever: Gemeente Eersel

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Inleiding	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel onderzoek	2
1.3 Opbouw rapport	2
Hoofdstuk 2. Wettelijk kader	2
2.1 Gebiedsbescherming	2
2.1.1 Natuurbeschermingswet	3
2.1.2 EHS	3
2.1.3 Uitvoering Natuurbeschermingswet 1998	3
2.2 Soorten bescherming	3
2.2.1 Flora- en faunawet	3
2.2.2 Uitvoering Flora- en faunawet	3
Hoofdstuk 3. Onderzoekslocatie	4
3.1 Beschrijving onderzoekslocatie	4
3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	4
3.3 Beschrijving geplande maatregelen	5
Hoofdstuk 4. Onderzoeksmethode	5
4.1 Literatuurstudie	5
4.2 Veldbezoeken	5
Hoofdstuk 5. Resultaten onderzoek	6
5.1 Resultaten literatuurstudie en deskresearch	6
5.2 Resultaten veldbezoeken	6
5.2.1 Veldbezoek 1	6
5.2.2 Veldbezoek 2	8
5.2.3 Veldbezoek 3	8
5.2.4 Veldbezoek 4	9
5.2.5 Veldbezoek 5	10
Hoofdstuk 6. Effectenbeoordeling en conclusies	11
6.1 Effectenbeoordeling maatregelen	11
6.1.1 Vleermuizen	11
6.1.2 Steenuil	11
6.2 Conclusie en aanbevelingen	11
Bijlage 1 Natuurbeschermingswet 1998	12
Bijlage 2 Ecologische Hoofdstructuur	13
Bijlage 3 Soortenbescherming	14

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Grounds Landschap en Stedenbouw is voornemens een aantal senioren- en starterswoningen en een multifunctionele accommodatie te realiseren in het dorpshart van Knegsel. Hiervoor dienen een aantal gebouwen te worden gesloopt en zal een deel van de pastorietaan verblijfsgebied verdwijnen. In augustus 2010 is er door CSO Adviesbureaus een quick scan Natuurwetgeving uitgevoerd. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat er aanvullend onderzoek moet worden uitgevoerd naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen en de Steenuil. Ook dienen de te verwijderen bomen en opstallen te worden gecontroleerd op in gebruik zijnde verblijfplaatsen van vleermuizen.

1.2 Doel onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om vast te stellen of en hoe het plangebied wordt gebruikt door vleermuizen. Binnen dit onderzoek zal antwoord worden gegeven op de volgende vragen:

- Wordt er door vleermuizen gebruik gemaakt van de te slopen gebouwen en welke vorm van gebruik is dit?
- Wordt er gebruik gemaakt van het plangebied als foerageergebied of als vliegroute?
- Is er sprake van essentieel foerageergebied?
- Zijn er in het gebied geschikte nest- of foerageerlocaties aanwezig voor de Steenuil?

1.3 Opbouw rapport

- In hoofdstuk 1 wordt een korte inleiding gegeven op de aanleiding van dit vervolgonderzoek en wat het doel van het onderzoek is;
- Hoofdstuk 2 omschrijft het wettelijke kader, hier wordt een korte toelichting gegeven op de natuurwetgeving waarin soortenbescherming en gebiedsbescherming aan bod komen;
- In hoofdstuk 3 wordt de onderzoekslocatie beschreven, hierbij wordt de huidige en geplande situatie behandeld en de ligging ten opzichte van beschermde gebieden;
- In hoofdstuk 4 wordt de gebruikte onderzoeksmethode toegelicht, uitgesplitst in een literatuurstudie en veldbezoek;
- Vervolgens worden in hoofdstuk 5 de resultaten van de het onderzoek weergegeven en toegelicht;
- Hoofdstuk 6 bestaat uit een effectenbeoordeling waarbij de geplande ingrepen worden getoetst aan de natuurwetgeving en worden conclusies en aanbevelingen gegeven.

Hoofdstuk 2. Wettelijk kader

In dit hoofdstuk wordt kort het wettelijke kader en de toepassing op ruimtelijk ingrepen beschreven.

In Nederland vindt de bescherming van natuur plaats door Europese en nationale wetgeving. De Europese wet- en regelgeving uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn is opgenomen in de nationale Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

Het beschermen van bijzondere en waardevolle gebieden in Nederland is opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet is per 1 oktober 2005 van kracht. Hieronder worden kort de doelstellingen van deze wet weergegeven. Ook wordt de Ecologische Hoofdstructuur beschreven.

2.1.1 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van natuurgebieden. In deze wet zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. De gebieden die hieronder vallen vormen samen het Natura 2000 netwerk. Dit Europees netwerk bestaat uit:

- Speciale Beschermingszones (SBZ-V) van de **Vogelrichtlijn** (voor 181 kwetsbare vogelsoorten en voor trekvogels in voornamelijk waterrijke gebieden)
- Speciale Beschermingszones (SBZ-H) van de **Habitatrichtlijn** (voor 200 habitattypes en voor ongeveer 700 soorten planten en dieren).

2.1.2 EHS

De Ecologische Hoofdstructuur of EHS is een netwerk van zowel grote als kleine gebieden waar de natuur (flora en fauna) voorrang heeft. De EHS is bedoeld om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk help te voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde natuurgebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen.

Grote delen van de EHS vallen samen met Natura 2000 gebieden. In Nederland valt de Habitatrichtlijn geheel en de vogelrichtlijn gedeeltelijk samen met de EHS.

De EHS is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst.

2.1.3 Uitvoering Natuurbeschermingswet 1998

In of in de nabijheid van een EHS en/of Natura 2000 gebied geldt het 'Nee, tenzij' principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als de ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide beschrijving van de gebiedsbescherming wordt verwezen naar bijlage 1 en 2.

2.2 Soorten bescherming

De bescherming is dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en faunawet geregeld. De doelstellingen en van deze wetgeving zijn hieronder beknopt weergegeven.

2.2.1 Flora- en faunawet

Het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten is in de Flora- en faunawet geregeld. Deze wet hanteert daarbij het 'Nee, tenzij' principe'. Dit betekend dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn.

2.2.2 Uitvoering Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen is de soortenbescherming van toepassing op de huidige aanwezige soorten in het plangebied of in de direct omgeving hiervan. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden.

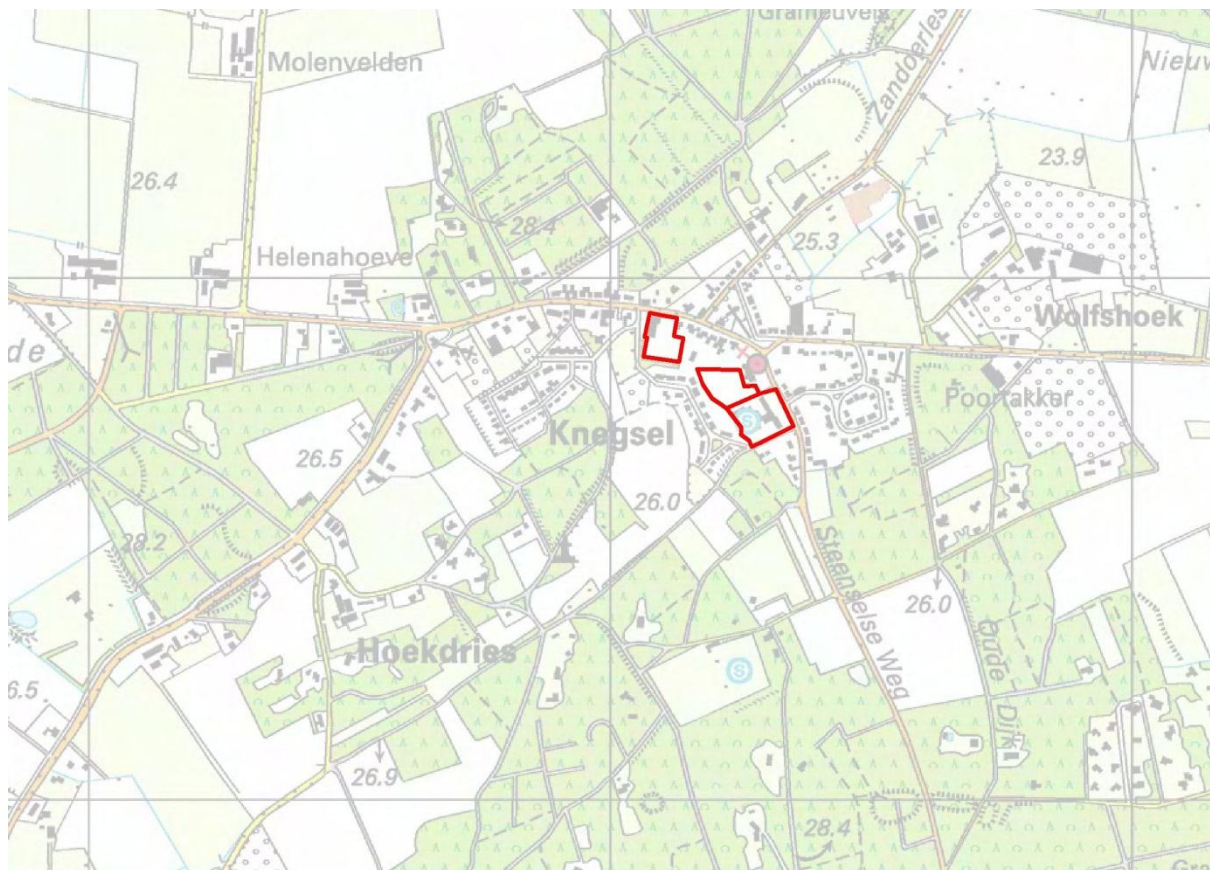
Indien zogenaamde 'strikt' beschermde soorten voorkomen (beschermde Rode lijst soorten en Habitatrichtlijn IV-soorten) is bescherming in het kader van de Habitatrichtlijn en/of Flora- en faunawet van toepassing. Ontheffing is alleen mogelijk op basis van een passende beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet. De resultaten van een quick scan kunnen een passende beoordeling zijn. Het kan echter ook zo zijn dat een aanvullend project- en compensatieplan noodzakelijk is om de effecten van de ingreep in detail te beschrijven.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 3.

Hoofdstuk 3. Onderzoekslocatie

3.1 Beschrijving onderzoekslocatie

In de onderstaande afbeelding is door middel van een rood kader de onderzoekslocatie aangegeven. Het westelijk gelegen deel bestaat uit het gemeenschapshuis en de tennisbaan en het oostelijke deel bestaat uit de school en de sporthal. Rondom het schoolgebouw is openbaar groen aanwezig in de vorm van bomenrijen, hagen en perken. Bij het gemeenschapshuis staan rondom de parkeerplaats enkele bomen. Rondom de tennisbaan is ook openbaar groen aanwezig bestaande uit een singel. De pastorietaan bestaande uit een grasveld met verspreid staande struiken en bomen.

Figuur 1: Begrenzing plangebied

3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Het plangebied heeft geen status in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000, Vogel- of Habitatrichtlijn en Beschermd Natuurmonument). In de directe omgeving zijn dergelijke gebieden ook niet aanwezig. De bosgebieden gelegen rondom Knegsel vallen allemaal binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De voorgenomen ingrepen hebben hierop geen invloed.

3.3 Beschrijving geplande maatregelen

De voorgenomen planontwikkeling (bron: Quicksan Natuurwetgeving dorpschart Knegsel) bestaat uit:

1. Het realiseren van enkele senioren- starterswoningen en multifunctionele accommodatie (o.a. nieuwe school en gemeenschapshuis);
2. De huidige gebouwen (school, sporthal en gemeenschapshuis) worden gesloopt;
3. De tennisbanen en het clubhuis verdwijnen uit het plangebied;
4. De pastorie blijft behouden, de begraafplaats wordt iets uitgebreid en in de pastorietuin komen woningen en openbaar groen.

Hoofdstuk 4. Onderzoeksmethode

Hieronder is de onderzoeksmethode toegelicht. Het onderzoek is tweeledig, het eerste deel bestaat uit het vaststellen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de gebouwen. Voor het vaststellen van de onderzoeksmethode voor de vleermuizen heeft eerst een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden om vast te stellen in welke mate de gebouwen geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijk-/ paarverblijf, zomerverblijf, kraamverblijf en winterverblijf. Bij het tweede deel wordt gekeken of vleermuizen gebruik maken van het plangebied als foerageergebied of dat het terrein onderdeel uitmaakt van een vliegroute. Ook wordt hier bepaald in hoeverre het gebied geschikt is voor de Steenuil.

4.1 Literatuurstudie

Om vast te stellen welke soorten van het gebied gebruik kunnen maken en op welke wijze is gebruik gemaakt van “De Atlas van de Nederlandse vleermuizen” (Limpens e.a., 1997). Voor actuele verspreidingsgegevens is gebruik gemaakt van waarnemingen.nl.

Om het aantal bezoeken vast te stellen en het moment waarop deze moeten plaats vinden is gebruik gemaakt van het vleermuisprotocol.

Om de eventuele aanwezigheid van de Steenuil vast te stellen is gebruik gemaakt van de bronnen waarneming.nl en telmee.nl. Daarnaast zijn ook de verspreidingsatlassen geraadpleegd.

4.2 Veldbezoeken

Om de aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen worden er veldbezoeken uitgevoerd. Daarnaast wordt er tijdens deze veldbezoek gekeken in hoeverre de gebouwen geschikt zijn voor vleermuizen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een Batdetector (Pettersen D230) om vleermuizen waar te nemen. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van een boomcamera en endoscoop om holten, kleine ruimten en spouwmuren te inspecteren.

Tijdens de avond- en ochtendbezoeken is ook gekeken naar de aanwezigheid van de Steenuil.

Hoofdstuk 5. Resultaten onderzoek

5.1 Resultaten literatuurstudie en deskresearch

Het literatuuronderzoek bestond vooral uit het verzamelen van verspreidingsgegevens en over gegevens over de leefwijze van soorten en het terreingebruik.

Aan de hand van de literatuurstudie is bepaald dat er tijdens de inventarisatie moet worden gekeken naar de Watervleermuis, Gewone Grootoorvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis.

De Gewone Dwergvleermuis en Laatvlieger kunnen gebruik maken van de te slopen gebouwen als verblijfplaats. Van de overige soorten wordt dit niet verwacht, deze zouden eventueel gebruik kunnen maken van het gebied als vliegroute of als foerageergebied.

Aan de hand van het vleermuisprotocol is bepaald dat er vier veldbezoeken moeten plaats vinden verdeeld over avond- en ochtendbezoeken. Deze moeten in de periode maart-oktober plaats vinden.

5.2 Resultaten veldbezoeken

Hieronder worden per bezoekmoment de resultaten weergegeven.

5.2.1 Veldbezoek 1

Tijdens dit veldbezoek zijn alle gebouwen geïnventariseerd. Hierbij is gekeken of ze in potentie geschikt zijn als vleermuizenverblijfplaats en welke type verblijf dit zou zijn.

Datum: 29 september 2010
Bezoek: *Avond*
Tijd: *19:00 - 20:30*
Locatie: *Pastorie*
Basisschool en sporthal
Gemeenschapshuis
Weer: *Helder, droog, ±20°C*

Controle gebouwen op potentiële verblijfsplaatsen

Pastorie

Onder het overstekende dak van de pastorie zijn meerdere openingen aanwezig die potentieel gebruikt kunnen worden als in- en uitvliegopening. Op de bestrating onder deze openingen zijn vleermuizen uitwerpselen aangetroffen. Het is zeer waarschijnlijk dat het gebouw wordt gebruikt als tijdelijk- en/of zomerverblijfplaats. Een kraamverblijfplaats of winterverblijfplaats wordt niet verwacht op deze locatie.

In de pastorietaan zijn bomen aanwezig met holten erin. De holten zijn geïnspecteerd met een boomcamera. De holten worden niet geschikt geacht voor vleermuizen, daarnaast zijn er geen aanwijzingen gevonden die wijzen op de aanwezigheid van vleermuizen.

Gemeenschapshuis

Rondom het gebouw zijn meerder openingen aanwezig die potentieel geschikt zijn voor vleermuizen. Dit zijn vooral stootvoegen die toegang bieden tot de spouwmuur en openingen rondom regenpijpen die toegang bieden tot een ruimte onder het dak. Op de bestrating zijn nergens vleermuizen uitwerpselen aangetroffen. De stootvoegen zijn bekeken met een endoscoop. Hierbij zijn geen aanwijzingen gevonden van eventueel gebruik van vleermuizen. Tijdens de inventarisatie viel ook op dat de gebouwen aan de overzijde van de straat "Het Groen" veel geschikter zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Basisschool en Sporthal

Rondom het schoolgebouw is gevelbetimmering aanwezig. Tussen de houten betimmering en de muur zijn ruimtes aanwezig, die toegang bieden tot de spouw en een ruimte tussen het dak. Deze ruimtes zijn van voldoende grote om gebruikt te worden door vleermuizen. Het schoolgebouw wordt geschikt geacht als zomer- en/of tijdelijke verblijfplaats. Het is niet waarschijnlijk dat dit gebouw wordt gebruikt als winterverblijf of kraamverblijf.

Potentiele in- en uitvlieg opening in het sporthal gebouw zijn aanwezig in de vorm van stootvoegen die toegang bieden tot de spouwmuur. Tijdens een visuele inspectie van de stootvoegen en de bestrating daaronder hebben geen aanwijzingen opgeleverd die duiden op gebruik door vleermuizen.

Waarnemingen vleermuizen

Nadat de inspectie van de gebouwen is uitgevoerd is er na zonsondergang m.b.v. een batdetector een inventarisatie naar vleermuizen uitgevoerd. Deze is uitgevoerd rondom het schoolgebouw en de sporthal. Hieronder zijn de resultaten weergegeven:

Uitvliegende vleermuizen

Tijdens de controle rondom het schoolgebouw zijn twee Gewone dwergvleermuizen waargenomen die zich achter de gevel betimmering bevonden (zie figuur 2.). Eén exemplaar bevond zich aan de noord- westzijde van de school en een aan de zuid- westzijde. Beide exemplaren vlogen na zonsondergang uit.

Figuur 2. Dwergvleermuis achter gevelbetimmering schoolgebouw

Overvliegende vleermuizen

Tijdens het avondbezoek zijn 5 overvliegende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. De exemplaren vlogen in zuidwestelijke richting over het schoolgebouw. Daarnaast is er een overvliegende Laatvlieger waargenomen.

Steenuil

Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden die erop wijzen dat het terrein gebruikt wordt door de steenuil.

5.2.2 Veldbezoek 2

4 oktober is het tweede veldbezoek uitgevoerd. Dit betrof een ochtendbezoek van het gebied.

Datum: 4 oktober 2010
Bezoek: Ochtend
Tijd: 6:00 - 7:30
Locatie: Pastorie
Basisschool en sporthal
Gemeenschapshuis
Weer: Helder, droog, $\pm 10^{\circ}\text{C}$

Verblijfplaatsen

Tijdens dit veldbezoek zijn geen verblijfplaatsen waargenomen. De Dwergvleermuizen die 29 september uitvlogen vanuit het schoolgebouw zijn tijdens dit veldbezoek niet waargenomen.

Waarnemingen vleermuizen

Foeragerende vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn twee foeragerende Dwergvleermuizen waargenomen. Deze foerageerden aan de voorzijde van de pastorie tussen de bomen. Een foeragerende Gewone dwergvleermuis is waargenomen aan de westzijde van het gemeenschapshuis.

Overvliegende vleermuizen

Aan het aan einde van het ochtendbezoek tijdens zonsondergang zijn 7 overvliegende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Aan de vliegsnelheid en het vlieggedrag, in een rechte lijn hoog over de bebouwing, wordt er vanuit gegaan dat deze dieren naar hun verblijfplaats terugkeren. De vliegrichting was noordelijk over de speelplaats van de school.

Steenuil

Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden die erop wijzen dat het terrein wordt gebruikt door de steenuil.

5.2.3 Veldbezoek 3

5 oktober 2010 is het derde veldbezoek uitgevoerd. Voor zonsondergang is vooral gekeken naar verblijfplaatsen na zonsondergang is vooral gekeken naar foeragerende vleermuizen.

Datum: 5 oktober 2010
Bezoek: Avond
Tijd: 18:30 - 19:30
Locatie: Pastorie
Basisschool en sporthal
Gemeenschapshuis
Weer: Helder, droog, $\pm 15^{\circ}\text{C}$

Verblijfplaatsen

Tijdens de controle op verblijfsplaatsen is op dezelfde locatie als op 29 september een Gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze bevond zich tussen de gevelbetimmering en de muur.

Waarnemingen vleermuizen

Uitvliegende vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is een uitvliegende Gewone Dwergvleermuis waargenomen aan de zuidwestzijde van de school.

Foeragerende vleermuizen

Er zijn twee foeragerende Gewone Dwergvleermuizen waargenomen aan de voorzijde van de pastorie. In de pastorietaan zijn geen vleermuizen waargenomen.

Steenuil

Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden die erop wijzen dat het terrein wordt gebruikt door de steenuil.

5.2.4 Veldbezoek 4

18 april 2011 is het vierde veldbezoek uitgevoerd. Dit bezoek betrof een avondbezoek wat is uitgevoerd rondom het schoolgebouw en de sporthal.

Datum: 18 april 2011
Bezoek: Avond
Tijd: 18:30 - 19:30
Locatie: Pastorie
Basisschool en sporthal
Gemeenschapshuis
Weer: Helder, droog, $\pm 15^{\circ}\text{C}$

Verblijfplaatsen

Tijdens dit veldbezoek is één verblijfplaats van een Gewone Dwergvleermuis waargenomen aan de noord- westzijde van de school. Dit betrof de zelfde locaties als waar op 29 september 2010 een waarneming is gedaan.

Waarnemingen vleermuizen

Uitvliegende vleermuizen

Tijdens dit veldbezoek is één Uitvliegende Gewone Dwergvleermuis waargenomen. Deze vloog na zonsondergang uit het schoolgebouw.

Foeragerende vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn aan de voorzijde van het schoolgebouw twee foeragerende gewone Dwergvleermuizen waargenomen en één foeragerende Laatvlieger.

Steenuil

Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden die erop wijzen dat het terrein wordt gebruikt door de steenuil.

5.2.5 Veldbezoek 5

15 juni 2011 is het laatste veldbezoek gebracht aan het plangebied. Tijdens dit ochtendbezoek is gekeken naar invliegende vleermuizen bij het gemeenschapshuis en het schoolgebouw. Er zijn tijdens het veldbezoek geen foeragerende vleermuizen waargenomen in het plangebied.

Datum: 15 juni 2011
Bezoek: Avond
Tijd: 18:30 - 19:30
Locatie: Pastorie
Basisschool en sporthal
Gemeenschapshuis
Weer: Helder, droog, $\pm 15^{\circ}\text{C}$

Waarnemingen vleermuizen

Invliegende vleermuizen

Tijdens het bezoek zijn twee invliegende Gewone Dwergvleermuizen waargenomen. Beide exemplaren vlogen aan de noord- westzijde het schoolgebouw in en kropen achter de gevelbetimmering.

Steenuil

Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden die erop wijzen dat het terrein wordt gebruikt door de steenuil.

Hoofdstuk 6. Effectenbeoordeling en conclusies

6.1 Effectenbeoordeling maatregelen

6.1.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen worden door de Flora- en Faunawet beschermd. Dit geldt zowel voor de zomer- en winterverblijfplaatsen als voor baltsplaatsen.

Binnen het plangebied is een zomerverblijfplaats aangetroffen. Aan de noordwestzijde en zuidwestzijde van de school zijn Gewone Dwergvleermuizen aangetroffen die gebruik maken van het gebouw als zomerverblijfplaats.

Trekroutes

Trekroutes worden door de Flora en Faunawet beschermd. Deze zijn niet vastgesteld in het plangebied in 2010 en 2011. Over het algemeen bevinden trekroutes zich langs bomenrijen, zoals lanen. Binnen het plangebied zelf zijn geen lanen aanwezig. Er zijn wel enkele bomenrijen aanwezig aan de voorzijde van de school en de pastorie. Deze blijven in de toekomstige inrichting behouden.

Foerageergebieden

Foerageergebieden zijn alleen beschermd als ze van essentieel belang zijn voor de soort. Binnen het plangebied zijn foeragerende Gewone Dwergvleermuizen en Laatvliegers waargenomen. Echter deze zijn vooral aan het begin van de avond waargenomen, waarna de activiteit afnam. Daarnaast zijn er in de omgeving van het gebied meerdere geschikte locaties aanwezig die als foerageergebied dienen.

Het foerageergebied zal echter niet verdwijnen en het gebied zal de inrichting nog steeds geschikt zijn als foerageergebied voor de waargenomen soorten.

6.1.2 Steenuil

Tijdens de literatuurstudie en het veldwerk zijn geen aanwijzingen gevonden die er op duiden dat het gebied geschikt is als verblijfplaats voor de Steenuil. Ook lijkt het niet waarschijnlijk dat het onderzoeksgebied zelf wordt gebruikt als foerageergebied. De directe omgeving van Knegsel, met name het buitengebied, lijkt een geschikt leefgebied voor de soort. Het is echter niet aannemelijk dat de eventuele aanwezigheid van de soort negatief wordt beïnvloed door de geplande maatregelen.

6.2 Conclusie en aanbevelingen

Voor het slopen van het schoolgebouw zal een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet moeten worden aangevraagd.

Er wordt geadviseerd om de sloopwerkzaamheden te laten plaats vinden in de winterperiode omdat er dan geen vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw (december-februari). Daarnaast zouden er als mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen door het ophangen van vleermuiskasten.

Bijlage 1 Natuurbeschermingswet 1998

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden)
- Beschermde Natuurmonumenten
- Wetlands

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies vergunningen maar soms doet het Ministerie dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- Verbetering van de werking in de praktijk
- Verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn

Beschermde natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsmonumenten vervallen: beide zijn nu beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als Natuurmonument. De natuurwaarden waarvoor het natuurmonument was aangewezen worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2 Ecologische Hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123 duizend hectare. Ongeveer 45 procent van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Bijlage 3 Soortenbescherming

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van planten- en diersoorten. In de Flora- en faunawet zijn EU - richtlijnen voor de bescherming van soorten opgenomen (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn) en het internationale CITES - verdrag voor de handel in bedreigde diersoorten.

Beschermde soorten

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soorten aangewezen:

- Een aantal inheemse plantsoorten;
- Alle van nature in Nederland voorkomende zoogdieren (behalve de zwarte rat, de bruine rat en de huismus);
- Alle van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- Alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- Alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (met uitzondering van de soorten in de Visserijwet 1963);
- Een aantal overige dier- en plantensoorten;

De wet regelt onder meer beheer, schadebestrijding, jacht, handel, bezit en andere menselijke activiteiten die een schadelijk effect kunnen hebben op beschermde soorten.

Doelstelling wet

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken. Daarnaast stelt de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Verbodsbepaling

De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om ervoor te zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Deze verbodsbepalingen houden onder andere in dat (beschermde) planten niet geplukt mogen worden. Dieren (beschermd of niet) mogen niet gedood, verwond of gevangen worden. Ook de plaatsen waar dieren verblijven zijn beschermd. Het uitzetten van dieren of planten in de vrije natuur is niet toegestaan, net zomin als het kopen of verkopen van (beschermde) planten of dieren, of producten die van (beschermde) planten of dieren zijn gemaakt.

Beschermde leefomgeving

De Flora- en faunawet maakt het voor provincies mogelijk een bepaalde plek in landschap aan te wijzen als beschermde leefomgeving. Zo kunnen plaatsen die van groot belang zijn voor het voortbestaan van een planten- of diersoort worden beschermd. Een beschermde leefomgeving kan bijvoorbeeld zijn: een fort of bunker waar vleermuizen overwinteren, een dassenburcht, een plek waar orchideeën groeien of een muur waarop beschermde planten groeien.

Ontheffingen Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt planten- en diersoorten door middel van een groot aantal verbodsbepalingen:

- Verboden handelingen bij beschermde planten en dieren. Bijvoorbeeld het verbod op het doden van eekhoorns;
- Verboden en bepalingen voor jacht- en vangmiddelen. Bijvoorbeeld het verbod op het bezit van strikken en vallen.

In bepaalde gevallen zijn uitzonderingen mogelijk op deze verboden. Provincies kunnen ontheffing verlenen voor de bestrijding van dieren die schade toebrengen of voor het beheer van de wildstand. In alle overige gevallen kan het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) een ontheffing verlenen.

De Dienst Regelingen van LNV verleent in de praktijk de meeste ontheffingen. Dit gebeurt op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze ontheffingen zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- Ruimtelijke ingrepen: ontheffingen die nodig zijn vanwege de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van een gebied, bijvoorbeeld de aanleg van woonwijken, wegen of (natuur)terreinen. Deze ontheffingen kunnen ook worden gegeven voor (onderhouds)werkzaamheden;
- Onderwijs en onderzoek, repopulatie en herintroductie: in het geval van onderwijs en onderzoek kan bijvoorbeeld ontheffing worden verleend voor het vangen van dieren om DNA af te nemen voor wetenschappelijk onderzoek. Een voorbeeld van repopulatie en herintroductie is het uitzetten van otters in natuurgebieden;
- Overigen: deze categorie is zeer ruim. Het kan gaan om ontheffingen van het bezitsverbod of ontheffingen van het gebruik van verboden vangmiddelen. Ook ontheffingen voor het gebruik van biologische bestrijders in tuinbouwkassen zijn mogelijk. Als een provincie geen ontheffing kan verlenen voor schade- en overlastbestrijding, verleent de Dienst Regelingen deze soms.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora en faunawet. De voorwaarden die zijn verbonden aan deze vrijstelling hangt af de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. De volgende beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 - algemene soorten - lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 - overige soorten - middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 - genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AmvB - zwaarste beschermingsregime.

Vogels zijn niet opgenomen in de tabellen. Alles vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is het hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (categorie 1 t/m 4 vogelsoorten), nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overig vogelsoorten) en nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5 vogelsoorten).

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de ontheffingsplicht en is derhalve geen ontheffing nodig.

Ruimtelijke ingrepen

Als bij werkzaamheden in de openbare ruimte een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten is een ontheffing of vrijstelling nodig van artikel 75 van de Flora- en faunawet. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) kan deze ontheffing verlenen. In de soortendatabase is te zien of een soort beschermd is

Uitgebreide toets

De uitgebreide toets geldt voor soorten die in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, voor beschermde vogelsoorten en voor soorten die staan vermeld in Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (tabel 3 van het overzicht van soorten). Bij de uitgebreide toets wordt bekeken of:

- er een alternatief is voor de geplande activiteit;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang;
- de activiteiten de soort in zijn voortbestaan bedreigt.

In of bij de wet genoemde belangen zijn:

- Onderzoek en onderwijs;
- Repopulatie en herintroductie;
- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van openbaar belang;
- Het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom;
- Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
- Bestendig gebruik;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Lichte toets

De lichte toets geldt voor de beschermde soorten die staan vermeld in Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (tabel 1 en 2 van het overzicht van soorten). Bij de lichte toets wordt nagegaan of de activiteit niet leidt tot aantasting van de instandhouding van de soort.

Vrijstelling

Sommige activiteiten kunnen zonder ontheffing worden uitgevoerd. Dit mag zelfs als er schadelijke effecten optreden voor beschermde dier- en plantensoorten. Voor de volgende activiteiten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet:

- Regulier beheer en onderhoud (bijvoorbeeld beheer van infrastructuur, natuurbeheer, landbouw, bosbouw);
- Regulier gebruik (bijvoorbeeld defensie, recreatie);
- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (bijvoorbeeld woningbouw, aanleg van infrastructuur, natuurontwikkeling).

Deze vrijstelling geldt zonder verdere voorwaarden voor activiteiten die een bedreiging zijn voor de soorten uit tabel 1 uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Activiteiten die schade kunnen berokkenen aan beschermde soorten uit tabel 2 en 3 uit deze bijlage, moeten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. In zo'n gedragscode staat hoe door zorgvuldig handelen, schade aan planten- en diersoorten zo veel mogelijk kan worden voorkomen. De minister van LNV moet de gedragscode hebben goedgekeurd.

Let op: de vrijstelling geldt alleen als er daadwerkelijk en aantoonbaar wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Onder de activiteiten die voor vrijstelling in aanmerking komen vallen niet:

- beheer van dieren;
- bestrijding van schade door dieren.

Voor beheer van dieren en schadebestrijding kent de Flora- en faunawet aparte vrijstellingen en ontheffingsmogelijkheden. Deze zijn vastgelegd in de artikelen 65 tot en met 74 van deze wet, in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren en in de Regeling beheer en schadebestrijding dieren. De provincies voeren dit deel van de Flora- en faunawet uit en kunnen hierover meer informatie geven.